

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 9 października 2008 r.

w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z projektem ustawy opiniuje go negatywnie.

Projekt przewiduje zmiany w art. 7 ustawy, który to przepis traktuje o biernym prawie wyborczym do jednostek samorządu terytorialnego tak obywateli polskich, jak i obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi. Wydaje się oczywiste, że osobom, którym powierza się sprawowanie władzy przedstawicielskiej należy stawiać wysokie wymagania. Przepis art. 7 ust. 2 określa przesłanki tzw. niegodności wyborczej, powodujące utratę prawa wybieralności. Zarówno w pkt 1 jak i 2 wspomnianego przepisu chodzi o popełnienie przestępstwa z winy umyślnej, za które wymierzono karę bądź warunkowo umorzono postępowanie. Nie sposób nie zauważyć, że ratio legis komentowanego przepisu polega na zawężeniu kręgu osób mogących zostać wybranymi do jednostek samorządu terytorialnego do osób niewchodzących w konflikt z obowiązującym prawem.

Projektowana zmiana zakłada skreślenie pkt 2 art. 7 ust. 2 ustawy oraz w jego miejsce wprowadzenie dodatkowego odstępstwa. Z uzasadnienia projektu wynika, że projektodawca – opierając się na orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego - stoi na stanowisku, iż wydanie prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawach popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego nie może pociągać za sobą ujemnych konsekwencji prawnych dla prawa wybieralności. Dodatkowo projektodawca wskazuje, że uznanie za winnego popełnienia występku kwalifikowanego z art. 231 § 1 kk, z jednoczesnym odstąpieniem przez sąd od wymierzenia kary na zasadzie art. 59 § 1 kk i zastosowaniem środka karnego w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz instytucji społecznej nie pociąga ujemnych konsekwencji prawnych dla prawa wybieralności. Poglądów tych ze względów wskazanych wyżej nie sposób podzielić, a w szczególności jeśli

chodzi o czyn z art. 231 § 1 kk (przestępstwo nadużycia władzy). Wprowadzenie zmian proponowanych przez projektodawcę stanowiłoby promowanie osób, które dopuszczają się umyślnego przestępstwa nadużycia władzy. Sytuacja taka w ocenie Rady jest niedopuszczalna. Ponieważ projektodawca nie przytoczył żadnego orzeczenia Trybunału, Rada nie jest w stanie odnieść się do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego w tym zakresie.

Warunkowe umorzenie postępowania karnego przez sąd opiera się na ustaleniu zarówno sprawcy jak i okoliczności popełnienia czynu zabronionego przez ustawę karną, przy czym okoliczności jego popełnienia nie mogą budzić wątpliwości. W sytuacji natomiast odstąpienia od wymiaru kary na podstawie art. 59 kk, sąd także dokonuje ustaleń jak w innych przypadkach skazania przy jednoczesnym wymiarze kary. Rada nie ma zatem wątpliwości, że przepis w aktualnym brzmieniu jest prawidłowy, spełnia swe funkcje i nie wymaga zmian.

Jednocześnie Rada podziela poglądy przytoczone w uzasadnieniu projektu, że zarówno wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne jak i wyrok z jednoczesnym odstąpieniem od wymiaru kary nie kreują statusu osoby karanej. Jednak art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy nie przewiduje, dla zaistnienia jednej z przesłanek niegodności wyborczej, wymogu uzyskania statusu osoby karanej. Wręcz przeciwnie - przepis ten wprost mówi o osobach, wobec których wydano prawomocny wyrok umarzający postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego. O osobach karanych za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego traktuje natomiast pkt 1 wspomnianego przepisu.